

zondag 15 mei 2022

Welkom

Laten we ons in de aanwezigheid stellen van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, Amen.

Welkom aan u allen in dit huis voor God op deze 5^e zondag van Pasen.

Vandaag, 15 mei, is een bijzondere zondag. Het is niet alleen de 5^e zondag van Pasen. Het is ook de dag waarop Titus Brandsma in Rome heilig wordt verklaard. Titus Brandsma, priester en hoogleraar, werd in 1942 door de Duitse bezetters opgepakt omdat hij redacties van katholieke kranten opriep niet mee te werken aan – toentertijd verplichte – nazipropaganda. Lichamelijk zwak maar geestelijk sterk schreef hij vlak voor zijn dood in 1942 in zijn barak in concentratiekamp Dachau: 'Ik lijd met vreugde wat geleden moet worden'.

Deze zondag is ook de dag waarop vanmiddag in deze kerk de pelgrimsroute 'Wegen met Zegen' feestelijk wordt geopend. Een nieuwe pelgrimsroute met volop ruimte voor spiritualiteit, natuur en cultuur.

Maar nu eerst deze ochtend, deze viering, op deze 5^e zondag van Pasen.

In de eerste lezing zien we Paulus en Barnabas op hun eerste reis door wat nu Turkije is om het evangelie te verkondigen.

De tweede lezing is op het eerste gezicht een lieflijke lente-tekst. Jezus spreekt over heerlijkheid, over God en Mensenzoon. En hij geeft zijn leerlingen een nieuw gebod: 'Heb elkaar lief zoals ik jullie heb liefgehad'. Heerlijkheid en liefde alom.

Maar toch. Waarom een 'heb elkaar lief' als Jezus al eerder opriep om zelfs je vijanden lief te hebben? En dan - liefhebben zoals ik jullie heb liefgehad? Hoe is dat, hoe is liefhebben zoals Jezus liefhad?

Laten we stil worden en onze ziel de ruimte geven. Want, om met Guido Gezelle te spreken, 'als de ziele luistert, spreekt het al een taal dat leeft'.

Overweging

Zoals ik zei, op het eerste gezicht lijkt onze tekst van vandaag een lieflijke lentetekst. Jezus spreekt over heerlijkheid, over God en Mensenzoon en hij roept de leerlingen op elkaar lief te hebben. Lijkt op een kabbelend beekje door een bloeiende lente-wei: volop bloem, volop kleur en vreugde. Maar dan midden in de tekst staan enkele woorden die enigszins verontrusten. 'Ik blijf nog maar kort bij jullie'. Waarom die woorden daar? Wat gebeurt er in onze tekst van vandaag?

Onze tekst begint met de woorden 'in die tijd'. Andere vertalingen van dezelfde tekst beginnen met: 'Toen hij weg was'. Wie was weg? Wanneer, waar? Uitgebreidere lezing rondom onze tekst laat zien dat we bij het Laatste Avondmaal zijn. Jezus is met zijn leerlingen bijeen voor het Pesach-feest. Samen bijeen in die bovenzaal. Jezus wast de voeten van zijn leerlingen, zegt: 'Een van jullie zal mij verraden', reikt Judas het brood aan met de woorden 'doe maar wat je van plan bent'. Judas neemt het brood aan en gaat meteen weg. Het was nacht.

Dit is het moment waarop onze tekst begint. Toen hij weg was..... toen Judas weg was.

De context van onze tekst van vandaag is dus allesbehalve lieflijk; hij is ronduit dramatisch, schokkend. Judas heeft zijn besluit genomen, het verraad is in gang gezet, de eenzame lijdensweg van Jezus is begonnen. De leerlingen zijn nog argeloos. Omdat Judas de kas beheerde, zijn de leerlingen in de veronderstelling dat Judas iets met geld moest regelen: inkopen doen voor het feest of geld geven aan de armen. De leerlingen hebben geen besef van welk een groot gebeuren zich onder hun ogen voltrekt. Argeloos. Alleen Jezus weet wat komen gaat; hij is diepbedroefd.

Wat doet Jezus? Na het dramatisch weggaan van Judas zoekt Jezus de verbinding met God. Hij spreekt mysterieuze woorden over de innige verwevenheid tussen Mensenzoon en God. God in Mensenzoon en Hij in Hem. Deze God, leert Jezus, is als een Vader in de hemel: onze Vader die in de hemel is. Vader en hemel, eigenlijk best een vreemde combi. Hemel is iets dat heel ver weg lijkt, iets heel anders dan wij kennen. En vader is heel dichtbij, intiem dichtbij.

Na de gerichtheid van Jezus op God, richt hij zich tot de leerlingen. Hij geeft hen een nieuw gebod, een soort nieuw testament. Heb elkaar lief zoals ik jullie heb liefgehad. En hij voegt er aan toe: laat zien dat jullie mijn leerlingen zijn.

Misschien is de zorg van Jezus wat er met de band tussen de leerlingen zal gebeuren als hij weg is, niet meer bij hen is. 'Nog maar kort ben ik bij jullie.' Zoals de zorg van veel ouders over de band tussen hun kinderen als zij er niet meer zijn. Want ongetwijfeld zullen meningsverschillen, ruzie en onenigheid de band tussen de leerlingen bedreigen. Hebben ze voldoende geleerd om dan weer opnieuw de weg naar elkaar te vinden?

In die enkele jaren van samenzijn heeft Jezus zijn leerlingen geleerd en gevormd. Over de weg, de waarheid en het leven. Alles in stukjes en beetjes. Het stukje van vandaag heet misschien wel, precies zoals Jezus vandaag deed: zoek eerst verbinding met de Vader die in de hemel is.

Vanuit de hemel kun je de aarde beter zien, je ziet waar de rivieren lopen, waar de bergen zijn, waar woestijn is en waar bronnen. Hoe verrukt, liefdevol en zorgzaam zijn astronauten wanneer zij vanuit de ruimte de

aarde zien. Vanuit de hemel heb je een beter zicht. Vanaf een afstand kun je beter zien wat is en wat beter kan. Leer goed kijken opdat je goed zult zien. Hoeveel oorlog en geweld komt niet voort uit gebrekkige waarnemingen, foute aannames, onjuiste conclusies?

Maar het is niet alleen de afstand die werkt. Tegelijkertijd is het ook de intieme nabijheid die werkzaam is. God is als een vader en wij zijn kind van God, geliefd en gewild. Ieder van ons. Op gelukzalige momenten waarop we dat beseffen, wordt onze angst verzacht omdat we ons geborgen weten, verschrompelt onze rivaliteit omdat we de rijkdom van ons eigen wezen zien, verbleekt onze argeloosheid omdat onze ogen open gaan.

Zoek eerst de verbinding met de Vader die in de hemel is. Leer van daaruit als een kind van God met nieuwe ogen naar de aarde kijken en zien wat je kunt bijdragen. Werk mee aan het grote project dat schepping heet vanuit het besef kind van God te zijn. Zoek eerst het koninkrijk van God en de rest zal je worden gegeven. Leer dit zien, voed dit besef, wees leerlingen van deze weg.

Vaak heb ik me afgevraagd wat nu eigenlijk de blijde boodschap is van het evangelie. Vandaag is dat misschien wel die vreemde combi van hemel en Vader. Onmetelijk groot en intiem nabij. Die ons uitdaagt en draagt. Die ons roept en liefheeft. Dit besef moeten we steeds opnieuw leren want we vergeten het keer op keer. De groten onder ons, zoals Titus Brandsma, hebben ergens een steady verbinding met de Vader in de hemel kunnen vinden. Zij hebben in hun leven het juiste perspectief gevonden, zij hebben gezien wat waar is en wat leugen. En zij hebben de kracht gevonden om daarnaar te handelen. Zij kunnen het bijna onbegrijpelijke zeggen 'Ik lijd met vreugde wat geleden moet worden'. Dat zijn de groten, de heiligen onder ons.